omnium piorum & Catholicorum opinionem. Existimabat autem Rex ille, se tantum non posse donare ministris, qui custodiebant corpus B. Patris quod opinioni & voluntati suæ penitus satisfaceret. Et tanto gaudio ad corpus sancti viri receptum repletus est, quod die ac nocte in hymnis & canticis Dei cum clericis & sacerdotibus in Ecclesia pernoctaret, & tanquã vnus de ministris in canticis Dei & psalmodia se exerceret. Hæc translatio corporis sancti Augustini facta fuit pridie Kalendas Martij, sedente in sancta Petri Sede bonæ memoriæ Gregorio eius nominis secundo. Excellenti amplitudinis vestræ per multa annorum curricula Rex Regum Christus Dominus sua dignetur custodire potentia. Datum in vrbe Mediolani anno salutiferæ Incarnationis Domini septingentesimo nonagesimo sexto.

Mitra S. Augustini & baculus pastoralis ex Hippone regio simul cum reliquiis in Sardiniam transportata sunt, quæ, corpore Ticinum translato, ibidem hactenus asseruantur. Vide Baron. in notis ad Mart. hoc die.

DE S. IVLIANO MARTYRE, AVTHORE BEATO GREGORIO ARCHIEPISCOPO TVRONENSI.

AN. 290.

I. MAGNVM in nobis quodammodo igniculum ad iustitiæ suæ adipiscendum semitam, pietas diuina succendit, cum dicit: Oculi Domini super iustos, & aures eius ad preces eorum: Ostendens, quod qui iustitiam ex toto corde dilexerit, cum precatus fuerit, audiatur à Domino. Vtinam quisque nostrum cum hæc tentare cœperit, statim spretis mundi scandalis, neglectis concupiscentiis vanis, derelictisque semitis prauis, iustitiæ viam expeditus & sine impedimento sæcularium actionum, conaretur irrepere. Per hanc enim viam Abel iustus suscipitur, Enoch beatus assumitur. Noë reseruatur, Abraham eligitur, Isaac benedicitur, Iacob dilatatur, Ioseph custoditur, Moyses sanctificatur, Dauid prædestinatur, Salomon ditatur, tres pueri inter incendia torulenta vaticinantur, Daniel inter innocuas bestias pascitur: Per hanc viam Apostoli diriguntur, Martyres beati glorificantur Et qualiter, inquis? Scilicet dum infirmos curant, mortuos suscitant, præsentia contemnunt, futura desiderant, tortores despiciunt, pœnas non sentiunt, ad cælestia regna contendunt. Quod proculdubio virtute propria non obtinerent nisi per viam iustitiæ rectissimè incedentes, à Domino auditentur. Sic & inclytus martyr Iulianus, qui Viennensi ortus vrbe, Aruernis datus est martyr, ab hoc igne succensus, hæc concupiuit, ac mente tota desiderauit. Quia cum esset apud beatissimum Ferreolum, iam tunc martyrij ardore flagrabat: qui relictis diuitiis ac propinquis, tantum ob solius amorem martyrij Aruernis aduenit. Sed nec hoc sine diuino mandato peregit, cum tunc persecutio in Viennensi vrbe ferueret. Legerat enim Dominum prædixisse. Si vos persecuti fuerint in ista ciuitate, fugite in aliam. Contulit ergò se hic in Aruerno territorio, non metu mortis, sed vt relinquens propria, facilius peruenirет ad palmam, metuebat enim, nè ei parentes essent obuij, si inter eos hoc certamen iniuisset: & perderet miles Christi coronam gloriæ, si legitimè non certasset. Igitur instante persecutione, ad Briuatensem vicum, in quo fanatici erroris neniæ colebantur, aduenit. Et cum insequi aduersarios nutu Dei sensisset, à vidua quadam se occultari deprecatur. Quem illa tegens, ilico martyre poscente detexit: qui suis insecutoribus ità dixit: Nolo diutius commorari in hoc sæculo, quia sitio tota animi auiditate iam Christum. At illi educta vibranti dextera framea, deciso capite, in tres [vt ita dicam] partes gloriosus diuiditur martyr. Nam caput Viennæ defertur, artus Briuate recondunturur, felix anima à Christo conditore suscipitur. Senes quoque, qui sacrum corpus mancipauerant sepulturæ, ità reintegrati sunt, vt in senectute summa positi, tanquam iuuenes haberentur. Caput quoque eius Ferreolus martyr accepit: completoq; certamine, tam illius membra, quàm istius caput, in vnius tumuli receptaculo collocantur. Quæ nè cui quam fortassis videatur incredibilis esse narratio, quæ audiui gesta, fideliter prodam.

28. AVGV. *Psalm* 33. Iustorum orationes exaudit Dominus.

Patria S. Iuliani.

Matth. 10.

Sitit tota animi deuotione Christum.

Caput ei amputatur.

Nota miraculum.

QVODAM tempore, dum ad occursum beati Nicetij antistitis, vsq; Lugdunum processissem, libuit animo non aliter, nisi orationis causa. Viennam adire, & præcipuè sepulcrum visitare Ferreoli martyris gloriosi. Insederat enim menti, propter antiquam dilectionem eorum, me sic esse eius alumnum, vt Iuliani. Deniq; oratione facta, erigo oculorum aciem ad tribunal, conspicioq; in eo versiculos hoc modo conscriptos.

Heroas Christi geminos hæc continet aula: Iulianum capite, corpore Ferreolum.

Nicetius Episcopus Lugdunensis.

II. CVMQ; hæc legens, æditiuum consulerem, cur hæc scripta sic fuerint, respondit: Basilica sancti martyris Ferreoli super ipsum Rhodani litus ab antiquis fuerat collocata. Denique cum impulsante violentia amnis, porticus, quæ ab ea parte erat locata, corrueret, prouidus sacerdos, Mamertus nomine, qui tunc Viennensem regebat ecclesiam, ruinam futuram præueniens, aliam basilicam eleganti opere & in ipsa mensura sagaci intentione construxit, illuc sancti martyris transferre cupiens corpus. Aduenit autem ad hoc opus Abbatum atque Monachorum magnus numerus, vigilataque nocte, accepto sarculo fodere cœperunt. Cumque in profundo descenderent, tria sepulcra reperiunt, ac confestim stupor mentes spectantium inuadit. Nec quisquam erat certus, quisnam esset beati martyris tumulus. Igitur cum starent omnes in hebetate mentis attoniti, inspirante [vt credo] diuinitate, vnus ex circunstantibus exclamat, dicens: Antiquitus referri solitum erat, & celebri per populos sermone vulgatum, caput Iuliani Confessoris in sepulcro retineri martyris Ferreoli. Sic opertorio amoto, vnusquisque consideretur, & sic potest, quæ sint membra Ferreoli martyris, protinus inueniri. Hæc audiens sacerdos, cunctos iubet in oratione prosterni. Qua impleta, procedit ad tumulos: detectisq; duobus, singulos in his quiescentes inuenit viros. Cumque aperuisset & tertium, inuenit in eo virum iacentem illæso corpore, integro vestimento: qui deciso capite, caput amplexus aliud, brachio detinebat. Erat enim acsi nuper sepultus, neque pallore faciei demutatus, neque capillorum decisione turpatus, neque vlla putredine resolutus: sed ità integer & illæsus, vt putares eum adhuc sopore corporeo detineri. Tunc antistes gaudio magno repletus, ait: Hoc esse cadauer Ferreoli, hoc est caput Iuliani martyris, dubium non habetur. Tunc cum magno psalterio plaudente populo, in loco, vbi nunc est, adoratur Domino annuente. Hæc autem vt ad sepulcrũ martyris ab ipso æditiuo cognoui, fideliter retuli. Præbet tamen huic operi testimoniũ Sollius noster, ipsi Mamertó scribẽs his verbis: Tibi soli concessa est in parte orbis occidui, martyris Ferreoli solida translatio, adiecto nostri capite Iuliani. Vndè pro compensatione deposcimus, vt nobis indè veniat pars patrocinij, quia vobis hinc rediit pars patroni.

Mamertus Episcopus Viennensis.

Corpus S. Ferreoli integrum reperitur cũ capite S. Iuliani.

III. IN loco autem illo, quo beatus martyr est percussus, fons habetur splendidus, lenis, dulcibus aquis vberrimus, in quo & à persecutoribus caput amputatum ablutum est, de quibus aquis multæ sanitates tribuuntur infirmis. Nam sæpè cæcorum oculi, ab his tacti, illuminati sunt: tertianarum quartanarumq; febrium ardoribus accensi, vt potatũ, qui patiuntur, iuerint, conquiescunt. Nam & si quis graui laborans incommodo, inspirante martyre desiderium habuerit hauriendi, protinus vt hauserit, conualescit: & ità velociter extinguitur vis febrium, ceu si videas super immensum rogum proiectis vndis incendia vniuersa restingui.

Nota vim aquarum, quibus ablutum est caput S. Iuliani.

IV. POST passionem verò beati martyris ac fama præeunte de senibus, qui, dum sanctos artus sepulturæ mandarent, fortitudini pristinæ fuerint restituti, multa ibi beneficia expetentes credentesque, indulgente martyre, consequuntur. De quibus pauca perstringenti deprecor veniam condonari, quod me minus vel peritum, vel idoneum ad hæc narranda cognosco, nec imbutum grammaticis artibus, nec literis liberalibus eruditum. Sed quid facio, quod impellit me amor patroni, vt nequeam hæc silere? Vinctus quidam ab Hispanis & carceri deditus, apud Imperatorem Treueri cum capitali diiudicatus sententia tenebatur. Quod coniunx illius cognitum, dum tumulare

Multi ægri pristinæ sanitati restituuntur ad eius sepulchrum.

viri

viri membra festinat, ad Briuatensem vicum peruenit: repertosq; viros, dum diuersa studio intento rimaretur, cognoscit, quod in eo vel de martyre, vel de senibus fuerit gestum, fideliqueinsinuatione credens, ad sepulchrum beati martyris deliberat properare, vt causam suggerat, casus referet, vel cunctum laborem sui doloris exponat. Asserentibus tamen præteà hominibus: Absque dubio pollicemur, domina, tibi à martyre reddi lætitiam, qui senum quondam decrepitæ ætatis, meu bra rigentia antiquo vigori restituit. Impletaque hæc oratione, promittit, vt si sospitem receperet coniugem, martyris sepulchrum, in quo possit spatio, cæmento contegeret. Fide plena, & de martyris pietate secura, Treuerim est ingressa, inuentumque obuium virum, & gratia imperiali receptum, læto regreditur. Inquisitoque tempore, quo vir relaxatus esset à carcere, nouit quod hæc fuit absolutionis hora, qua illa martyris est auxilium precata. Dehinc pollicitationem, quam promiserat, cum immensis muneribus adimpleuit.

Captiuus liberatur.

ERAT enim haud procul à cellula, quam supra sepulchrum martyris hæc matrona construxerat, grande delubrum, vbi in columnam altissimam simulacrum Martis Mercuriq; colebatur. Cumq; delubri illius festa à gentilibus agerentur, ac mortui mortuis thura deferrent, medio è vulgo commouentur pueri duo in scandalum: nudatoq; vnus gladio, alterum appetit trucidandum. At ille cernens nihil veniæ reseruari, cum à diis suis non defensaretur, nostræ religionis custodiam, nostræ confessionis veniam, nostræ contagionis medelam, cellulam expetiit martyris gloriosi. Tunc ille, qui sequebatur, cum in assultu gladij eum non potuisset contingere, & hic super se ostium *reserasset, atq; ille arrepto vtroq; poste ostium conaretur infringere, ilico inhærentes manus tabulis, dolore nimio quatiuntur, & tanta afflictione miser torquetur, vt vbertim lachrymæ, qualis esset dolor intrinsecus, nunciarent. Interea stupente vulgo, inclusus qui fuerat, progreditur liber: parentes quoque illius, qui virtute sancti retinebatur, cognoscentes martyris sepulturam, deuotis multis muneribus pro filio exorabant. V.

*Reserasset, pro, obserasset.

Liberatur trucidandi virtute S. martyris.

FACTVM est autem dum hæc agerentur, vt presbyter quidam via illa descenderet. Qui cum didicisset quæ acta fuerant, pollicetur parentibus, si à gentilitate discederent, filium reciperent sanum. Ipse quoq; sacerdos sequenti nocte videt per somnium simulacra illa, quæ à gentilibus colebantur, numine diuino comminui, atq; in puluerem redacta, solo prostetni. Quarta autem die cum gentilitas vellet iterum diis exhibere libamina, mæstus presbyter ad sepulcrum sancti prosternitur, & cum lachrymis exorat, vt tandem gentilitatem hanc, quæ iacebat in tenebris, splendor diuinæ potentiæ visitaret, nec sineret vltra martyr beatus alumnos proprios ista caligine detineri, cum ille perpetuæ claritatis gaudia possideret. Confestim ad eius orationem commouentur tonitrua, renident fulgura, descendit imber igne mixtus, & grandine turbantur omnia. Concurrit vulgus ad cellulam, prosternitur coram sacerdote omnis caterua gentilium, & mixto cum lachrymis vlulatu, cuncti Domini misericordiam deprecantur, pollicenturq; sacerdoti, si grando recederet, & martyrem patronum expeterent, & ad Deum eius, relictis simulacrorum cultibus, integro corde transirent. Porrò ille fusa oratione, cuncta quæ petiit, meruit obtinere. Recedēte autem tempestate, puer cum parentibus credens, ipsa die à doloribus liberatur: gentiles in Trinitatis nomine baptizati, statuas quas coluerant, confringentes, in lacum vico amniq; proximum proiecerunt. Ab eo enim tempore in loco illo, & fides Catholica & martyris virtus est amplius declarata. VI.

Eccè quantum valeāt apud Deum Sanctorum merita, & iustorum orationes.

Multi conuertuntur ad Christū miraculis perterriti.

POST hæc venientes quidam de Burgundionibus ad Briuatensem vicum, eum cum armorum multitudine copiosa circundant: captoq; populo, direpto ministerio sacrosancto, vltra amnem transeunt, & viros gladio interficere, reliquum vulgus forte diuidere parant. Tunc Illidius quidam à Vellano veniens, &, vt aiunt, commonitione columbæ alitis incitatus, super eos irruit: Hortatusque socios, ita hostes ad internecionem cecidit, vt captiuis laxatis, triumphans in laudem martyris, amne transmisso, ad beatam cellulam tanquam nouus Moyses cum omni populo canendo reuerteretur. Nec minor, vt arbitror, exultatio fuit ereptis, quam quondam Israëlitis, dimersis fuit Aegyptiis. Quod nè quis dubitet hanc beati martyris fuisse victoriam, insinuatio columbæ, aliquod mysterium creditur fuisse virtutis diuinæ. Nam veniente Illidio, hæc ei obuiam venit, & cum, vt ille assolet, aliquid demoraretur, hæc in circuitu illius volitabat: illoq; progrediente, ista præcedebat, & reuertebatur obuiam, quasi accelerare deprecans iter. Dum hæc agerentur, adueniens puer captiuitatem nunciat, & sic iste viam accelerauit, sed & ipso pugnante, columba semper circa eum visa est discurrere. Quod nè quis inuideat quasi confictum de columba, & homini præstitum Christiano, cum Orosius consulem Romanorum, id est, Marcum Valerium, à coruo alite scribat adiutum. VII.

Nota miri quiddā de columba.

PROSTRATIS ergò ab Illidio hostibus, quatuor ex his per fugam lapsi, patenam & vrceum, qui anax dicitur, in patriam deferunt: & diuisa in tantis, vt erant, partibus patena, vrceum Regi Gundobalbo ob gratiam exhibent conquirendam. Reliquum verò argentum Reginæ sagacitas reperit, quod, additis multis muneribus, loco illo sancto restituit, fideliter insinuans Regi, non oportere eum, vt gratiam martyris sancti propter argenti paruitatem amitteret. VIII.

Pietas Regi næ & religio

PRO quibus ac talibus virtutum ornamentis magna ibi basilica fabricata à fidelibus, virtutibus, vt præfati sumus, martyris beati refulget: in qua paralyticorum, claudorum, cæcorum, & aliorum quoq; morborum sæpius petita remedia conquiruntur. Fœdamia quædam mulier, paralysis humore constricta, cui nullum corporis membrum sine dolore vigebat, exhibita est, deferentibus propinquis, ad beatam basilicam, vt vel stipem à largientibus mereretur. Quæ dum in porticu illa, quæ sanctæ basilicæ coniungitur, decubaret, noctem Dominicam dum sacrosanctis vigiliis populi fides deuota concelebrat, & illa quiescens lectulo paululum obdormisset, à viro quodam per visum correpta atq; increpata est, dicente sibi: Cur reliquis, excubias nocturnas Deo exhibentibus, illa deesset? Respondit se ab omni membrorum parte debilem, nec penitus gressum agere posse. Tunc quasi sustentata à viro, qui loquebatur ei, & ad sepulcrum vsq; deducta, dum in sopore fundit orationem, visum est ei quasi multitudinem catenarum ab eius membris solo decidere, à quo etiam sonitu expergefacta, sensit omnium artuum recepisse plenissimam sanitatem. Protinus surrexit à lectulo, & stupentibus cunctis, cum gratiarum actione vociferans, sanctam est ingressa basilicam. Ferunt etiam quidam, solitam fuisse eam referre habitum viri, qui eam fuerat allocutus. Dicebat eum statura esse procerum, veste nitidum, elegantia eximium, vultu hilarem: flaua cæsarie, immixtis canis: incessu expeditum, voce berum, allocutione blandissimum, candoremq; cutis illius vltra lilij nitorem fulgore, in à vt de multis millibus hominum, quæ sæpè vidisset, nullum similem conspiceret. Vnde multis non absurde videtur, ei beatum martyrem apparuisse. Quæ mulier post decem & octo annos sanata est. IX.

Multa miracula fiūt, in basilica S. Iuliani.

Egregium miraculū.

Forma eius qui apparuit paralyticæ.

QVIDAM dum in seditione, quam commouerat, oculum amisisset, hominem, qui ictum intulerat, de basilica conabatur extrahere. Quod dum agit, non modò amissi oculi non recipit lumen, verum etiam sensit alium eius, quem sanum habuerat, ob cæcati. Porrò cum peccata sua confiteretur, dicens, Merito mihi euenit iudicium sine misericordia, qui non feci misericordiam: prostratus coram sancto sepulcro cum populo, qui tunc ad festiuitatem aduenerat, indulgens lædenti, & visum recepit, & gratiam: sicq; factum est, vt is, qui sancti auxilium expetiēret, tentaretur: Ille verò, qui non credebat, argueretur. Et sic vterq; lætus cum datusq; discessit. X.

Iac. 2.

Cuidam pænitenti restituitur lumē oculorum.

Vltio diuina in violatorem diei Dominicæ.

ALIVS quoque ausu temerario die Dominica boues iungens, agrum sulcare cœpit. Apprehensaq; securi, vt aliquid emendaret in vomere, protinus contractis digitis, manubrium in dextera eius adhæsit. Cumq; præ dolore nimio cruciaretur, post duos annos veniens ad beati martyris basilicam, vigilias fideliter celebrauit: Statimque in ipsa die XI.

die Dominica reserata manus lignum, quod iuuitus tenebat, amisit, magnam inferens populo disciplinam, vt quod die Dominica fuerat perpetratum, ipsi quoq; die Dominica purgarentur. At ille magnificans gloriam martyris, recessit incolumis: nec vltra die resurrectionis Dominicæ quicquam ausus est operari.

XII. Sic & Anagilus quidam mutus, surdus, & cæcus, omnium membrorum compage debilitatus, ad limina sacrosancta proiectus est, scilicet vt vel ab stipe pasceretur deuotorum, qui victus alimoniam propriis manibus laborare non poterat. Igitur cum per annum integrum ante sanctam ædem decubasset, tandem visitatus à virtute beati martyris, ab omni infirmitate sanatus est. Videtur autem mihi non incongruum, vt sicut sancti virtute curata morbida retexuntur, ita & infidelium prauitates oratione illius confutatæ, ad emendationē aliorum, nè similia appetant, declarentur: quia vtraq; sancti gloria præstat, vt & hos sanitati reddat, nè amplius crucientur: & illos arguat, nè in futuro iudicio condemnentur. Mutus, cæcus, & surdus misericorditer curatur.

XIII. Et licet nullum latere credam aliquid de hostilitate Theodorici Regis, ac infirmitatibus Sigiualdi, quæ ei in Aruerno posito contigerunt, propter virtutem tamen beati martyris est diligentius exponendum, quo facilius fides dictis adhibeatur. Igitur cum ob direptionem Aruernorum Rex antedictus festinaret, & ingrediens terminum, vastatione cuncta subigeret, pars aliqua ab exercitu separata, ad Briuatensem vicū infesta prorupit, fama vulgante, quod in basilica essent incolæ cum multis thesauris absconditi. Cumq; peruenissent ad locum, inueniunt multitudinem promiscui sexus, obseratis ostiis, in templo ipso cum propriis facultatibus residere. Cumq; intrare non possent, vnus per effractam ecclesiæ fur in altari sancto fenestram vitream ingreditur: quia qui non intrat per ianuam, hic latro est. Ioan. 10. Dehinc reseratis ædis illius valuis, exercitum intromittit. At illi direpta cuncta pauperum supellectili, cum ministris ipsius basilicæ reliquum populum qui infirmè erat, eductum foras, diuiserunt haud procul à vico. Quæ cum ad Regem delata fuissent, comprehensos ex his aliquos diuersis mortibus condemnauit. Fugiens verò ille, qui irrupta æde caput fuit huius sceleris, igne de cœlo dilapso consumptus interiit: super quem cum multi aceruum lapidum congessent, à tonitruis & coruscationibus detectus, terrena caruit sepultura. Qui verò de consentaneis, latentes Regem, in patriam sunt regressi, correptiā dæmone, diuersis exitibus hanc vitam finierunt. Hæc audiens Rex, omnia, exinde quæ fuerant ablata, reddidit. Præceperat enim, nè in septimo à basilica milliari quis vim inferret. Punitur templi effractor. Item alij effractores à dæmone corripiūtur

XIV. Tunc Sigiualdus cum Rege præpotens, cum omni familia sua in Aruernam regionem ex Regis iussu migrauit: vbi dum multorum res iniustè competeret, villam quandam, quam gloriosæ memoriæ Tetradius Episcopus Biturigensis basilicæ sancti Iuliani reliquerat, sub specie obumbratæ commutationis auidus peruadit: sed mense tertio, postquam aggressus est, correptus à febre, & sine sensu effectus, declinauit caput ad lectulum. Cuius vxor dum de hoc exitu mœsta penderet, à quodam sacerdote commonita est, vt eum, si videre vellet incolumem, auferret à villa. At illa hæc audiens, præparatis carrucis, compositoq; plaustro, quo eum ueheret, mox vt prædium sunt egressi, protinus diuina sunt pariter gratia munerati. Nam iste sospitatem, illa meruit ex huius incolumitate lætitiam. Ferunt etiam, in oratorio prædicti illius sanctum Iulianum martyrem cum Tetradio Episcopo loquentem, cuidam religioso reuelatum fuisse, promittentem se Episcopo villam, quam pro animæ suæ remedio sibi reliquerat, recepturum. Sed & habitum beati martyris in eodem modo esse, vt quondam paralytica exposuerat, referebat. Tetradius Episcopus Biturigen. Pœna occupantis Ecclesiæ villam.

XV. Pastor verò quidam, nō strenuitate, sed nomine, ingenuus genere, dum in mulieris rebus contra basilicam sancti martyris iniustè ageret, ad hoc leuitas eius inimico iugiter affante conualuit, vt colonias basilicæ concupiscens, quæ agro eius erant proximæ, peruadere non timeret. Ad quem sacerdos loci cum aliquos de clericis quasi legatos mitteret, vt accepta ratione quod male peruaserat, relaxaret: ille quasi contra iniquum hostem telis correptis prosiliit, fugatisq; sagittis clericis, res omnes in sua dominatione retinuit. Factum est autem, vt in proximo aduenirent dies passionis martyris gloriosi. Ad quam ille immemor peruasionis suæ atq; iniuriæ, quam intulerat clericis, ante quinq; dies solennitatis, ad vicum Briuatensem aduenit: qui cum in domo hospitalitatis suæ conuiuio cum lætitia & exultatione fungeretur, subito coruscatione facta, tonitrum sonuit: rursumq; iterato, iaculo igneo de cœlis elapso percussus est, nullo tamen de reliquis peruente. Deinde ad exemplum omnium, tanquam rogus flammeus ardens, paulatim consumebatur. Ad quod miraculum populus, qui ad beati festa conuenerat, hæc cernens, cum admiratione metuebat: satisq; illi fuit, ne de rebus sancti aliquid vltra contingeret. Quod nè fortuito actum quis putet, cernat inter multos innoxios vnum interisse sacrilegum. Nota horrendum supplicium res Ecclesiæ sibi vendicātis.

XVI. Quid etiam ad Becconis Comitis confutandam superbiam beatus martyr sit operatus, enarrabo. Hic cum actiones ageret publicas, & elatus iactantia, multos contra iustitiam aggrauaret, casu contigit, vt dimissum accipitrem diu per diuersa vagantem perderet: similiter, vt vnus deseruientibus sancti Iuliani, accipitrem alium, dum per viam ambularet, quasi vagum inuenit. Erat enim puer ille pincerna in domo basilicæ. Quod cum ad Becconem peruenisset, quod scilicet puer repertum teneret accipitrem, calumniari cœpit ac dicere, Meus ille erat, & hic furto eum sustulit. Deindè succedente auaritia, misit illum vinctum in carcerem, deliberans eam in sequenti, patibulo condemnare. Tunc sacerdos mœstus valde, ad sepulcrum sancti properat, reseratisque cum gemitu * caulis, apprehensis decem aureis, per fideles amicos Becconi obtulit. Quod ille pro nihilo respuens, cum iuramento asseruit nunquam se puerum dimissurum, nisi exinde aureos triginta acciperet. Quos presbyter desuper sepulchro sancti accipiens, Becconi transmisit. Quos acceptos satiata auri cupiditate, puerum restaurauit incolumem. Sed Deus omnipotens, qui permanet ante solem, secundum bonitatis suæ diuitias humiliauit calumniatorem. Nam ipsius anni transacto curriculo, veniens ad sancti festiuitatem cum caterua satellitum, ingressus est limen sanctum. Procedente verò pastore, qui beatæ passionis recensiret historiam, vt reuoluit librum, & in principio lectionis sancti Iuliani protulit nomen, confestim Becco voce nescio qua tetertrima ad terram corruit, cruentaque spumans, dare voces diuersas cœpit. Inde inter suorum manus sublatus, à basilica domum reducitur. Nec fuit dubium pueris eius, hoc ob iniuriam basilicaris famuli euenisse. Omnem quoque ornatum, quem super se tunc habuit, tam in auro, quam in vestimentis, basilicæ contulit, & multa deinceps munera misit: sed vsque ad diem obitus sui sine sensu duraui. * caulis. Vide diuinā animaduersionem in iniquum Comitem.

XVII. Fuit etiam quidam Diaconus, qui relicta ecclesia, fisco se publicè iunxit: acceptaq; à patronis potestate, tanta perpetrabat scelera, vt vix posset à vicinis circumpositis sustineri. Accidit autem, vt saltus montenses, vbi ad æstiuandum oues abierant, circumiret, atq; pascuaria, quæ fisco debebantur, inquireret. Cumq; diuersos spoliaret iniustè, cōspicit eminus greges, qui tunc sub nomine martyris tuebantur: ad quos leni cursu euolans, tanquam lupus rapax diripit arietes. Conturbati atque exterriti pastores ouium, dicunt ei: Ne, quæsumus, contingas hos arietes, quia beati martyris Iuliani dominio subiugati sunt. Quibus ille hæc irridens respondisse fertur. Putas ne Iulianus comedit arietes? Dehinc ipsis verberibus affectis, quæ voluit, abstulit, ignorans miser, quod qui de domibus sanctorum aliquid auferit, ipsis sanctis iniuriam facit, ipso, sic Domino protestante: Qui vos spernit, me spernit: & qui recipit iustum, mercedem iusti accipiet. Contigit autem, vt post dies multos non religione, sed casu conferente, ad vicum Briuatensem properaret: proiectusq; homo ante sepulcrum, mox à febre corripitur, & tanta vi caloris opprimitur, vt neq; consurgere, neq; puerum euocare posset. Famuli verò cum vidissent eum extra solitum plus occumbere, accedentes: Quid tu, in- Qui de domibus sanctorum aliquid auferit ipsis sanctis facit iniuriam. Luc. 10. Matth. 10.

tu, inquiunt, in tanta diuturnitate deprimeris? non enim tibi longus mos erat orandi aut deuotio. Ferebant enim de eo, quod quando quidem in ecclesia fuisset ingressus, parum per immurmurans, nec capite inclinato, regrediebatur. Tunc interpellant bus pueris cum responsum reddere non valeret, abiatus manibus è loco in cellam, quæ erat proxima lectulo, collocatur. Igitur inualescente febre, proclamat se miserum incendi per martyrem. Et quod prius fuerat, admotis animæ iudicij facibus, crimina confitetur, iactat q; super se aquam, voce qua poterat, deprecabatur. Delatis quoq; cum vasculo lymphis in eum sæpè deiectis, tanquam de fornace ità fumus egrediebatur è corpore. Initeréà miseri artus, ceu combusti, in nigredinem conuertuntur. Vnde tantus procedebat fœtor, vt vix de adstantibus possent aliqui tolerare. Mox illis recedentibus, hic spiritum exhalauit: de quo haud dubium est, qualem illic teneat locum, qui hinc cum tali discessit iudicio.

Horrēdum Dei iudiciū in Diaconū res à Iuliani auferentem.

ALIVS autem per vigiliam festiuitatis equum alicuius, qui tunc fortè ad eandem solennitatem venerat, furto comprehendit. Ascensoq;, velociter properat, scilicet vt qui lumen perdiderat veritatis, non inueniretur à luce: & cuius pectus cupiditatis tenebræ obiederant, eius & furtiuam fraudulentiam nox celaret. De talibus enim Dominus dicebat in Euangelio: Omnis qui malè agit, odit lucem. Albescente igitur cælo, dicebat: Iam securus sum. Nam triginta leucas à sancti basilica elongatus sum: iam secus propriam domum esse me credo. Dum hæc tacitus reuolueret intrà se, demotis ex axe tenebris, cognoscit seipsum vicopiopinquum inter populos deuagari: tiruensque nè scelus suum patefieret publico, cum cautela grādi caballum in loco, vnde digressus fuerat, reformauit. Sic miser virtute martyris tota nocte detentus in circuitu vici, &, vt ego credo, ab autore, qui eum obsederat, est delusus, vt viam, quam apprehendere voluit, non valeret. O scelerata cupiditas, quid agis? Semper amatores tuos in confusionem præcipitas. XIIX.

Ioann. 3.

Fur equum non potest abducere.

QVIDAM alteri trientem præstiterat, quem interpositis paucis diebus recepit. Post annum vero in atrio sancti conuentum hominem, rem suam quasi non recepisset, sibi reddi deposcebat. At ille detestans, asserebat se reddidisse susceptum. Cumq; diutissimè altercarentur, ille qui reddiderat, ait ad socium: Vsquequo vterq; contendimus? sub iudicio hoc omnipotentis Dei ponamus. Eamus ad tumulum martyris, & quod sub sacramenti interpositione dixeris, discernat virtus sancta patroni. At ille nec dubitans, ingressusq; sepulcrum, dum audacter eleuat manus, vt periuret, infeliciter miser irriguit. Hæret vox in gutture, lingua coarctatur in fauce, vibrant labia vacua à sermone. ipsa quoque brachia, quæ ad adiutorium frustrati sacramenti erexerat, prorsus retrahere non valebat. Ad hæc vulgo admirante, publicato scelere, multitudo cuncta populi vna voce protumpens, Domini misericordiam ac beati martyris auxilium deprecatur. Post quatuor verò aut eo amplius horas, ad sensum regressus, quod iniustè repetebat, publica confessione patefecit. & sic sanus abscessit. XIX.

Nota pænā ad sepulcrū martyris perierare volentis.

SÆPE hæc ille audierat, qui basilicæ sanctæ violentiam intulit, sed iniquam mentē semel obsessam vitio, bonitas mollire non potuit, Salomone obtestante. In maleuolam animam non ingreditur sapientia. Aduenerat festiuitas, & eccè quidam è populo, conspicatur ornamentis immensis beatam basilicam effulgere. Concupiscit iniqua mente, quod adipiscens, non poterat occultare. Igitur discedente populo à basilica post gratiam vespertinam, hic se in angulo basilicæ reprimens, latitauit: ac dato cunctis nocturnæ quietis silentio, operienteque vmbrosa caligine mundum, confugit ab angulo, & nihil dubitans, vtiq; qui à satellite satana impellebatur, super cancellum beati sepulchri cursu prosilit rapido: detractamque à summo vnam gemmis coruscantibus Crucem, ad terram deiecit: collectisq; velulis ac palliolis, de circuitu parietum pendentibus, vnum voluculum facit: impositoq; humeris, ac eleuata Cruce manu, ad locum, vnde discesserat, repetit: ac posita capiti sarcina peccati, sopore compressus obdormiuit. Media vero nocte, circumeuntes custodes sanctam basilicam, adspiciunt in angulo vnam gemmam Crucis, tanquam iubar cæleste, refulgere: obstupefacti, accedunt cominus cum timore, admotoq; cereo, inueniunt personam rebus furatis, quas auferre non poterat, inibi decubare. Deniq; sub custodia illa nocte detentus, mane facto, cuncta, quæ fecerat, patefecit, asserens se lassum obdormisse, eò quod diutissime circuiens cum fasce basilicam, ostium vnde egrederetur, reperire non poterat. XX.

Sap. I.

Ecce etiam antiquitus egregiè ornatas ecclesias.

Sacrilegus proditur.

MVLTA quidem & alia in præuaricatoribus ostendit, sed satis sunt ista ad coërcendam desidiam eorum. Nunc verò ad gaudia prosperitatum, quæ larga pietate præstat populis, reuertamur. Sed prius illud non arbitror postponendum, quod expertum valde cognouimus, quid in rebus perditis apud hunc patronum fidelis deprecatio consequatur, ex quibus vnum tantum commemorare studui. Ad festiuitatem beati martyris deuotus pauper aduenerat, laxatoq; equo, sacram ingressus est ædem, ac vigilias immobilis instans, noctem cum cæteris orando deduxit. Illucescente verò cœlo, ad metatum regressus, caballum, quem reliquerat, non inuenit: quæsitoq; diutissime, nec signa quidem, in quam partem discessisset, agnouit. Transacto igitur biduo, recurrit iterum per saltus, perscrutans à locorum incolis, si fortè aliquis aut teneret captum aut capi vidisset ab aliquo. Nullum dehinc indicij genus reperiens, anxius atque mœstus, ad sepulcrum sancti regreditur: ibique causas doloris ac mœroris exponens, aiebat: Ad tua, sancte, limina veni, nihil aliud, quàm paruitatis meæ vota deferre: nihil iniustè abstuli, nihil gessi indignum tua solennitate. Cum, inquam, perdidi rem meam, rogo, vt restituas amissum, vt necessarium reddas. Hæc fletu addito loquēs, vt egressus est templum, conspicit eminus à quodam viro suum equum retineri. Ad quem accedens, quærit vnde sit, aut vnde venerit, aut ex quo tempore hunc habeat equum: didicitq; ipsa hora eum fuisse repertum, qua ille B. martyris implorauit auxilium. XXI.

Sancti, patroni nostri sunt.

Nota demētiam eorū, qui putant sanctos ignorare res nostras.

CVM autem quidam ab eo loco per incursum diabolicum, oculum perdidisset, & ad hospitiolum suum viduatus lumine infeliciter resideret, ac manibus propriis nihil laborare præualens, spem alimoniæ non haberet, apparuit ei vir in visu noctis, commonens vt ad basilicam ambularet: ibique si deuotè preces suggerat, promittit auxilium inueniri. At ille nil moratus, arrepto bacillo, adminiculante puero, sanctum ingressus est locum. Qui post completam orationem Archipresbyterum, qui tunc locum ipsum regebat, nomine Publianum adiuit, supplicans, vt oculis cæcis Christi crucem imponeret, erat enim valdè religiosus. Quod ille dum iactantiam euadere cupit, euitans, tenetur à cæco, nec omnino dimittitur, nisi quæ petebat, adimpleret. Tunc ille prostratus ante sepulcrum, diutissime martyris est suffragium imprecatus. Deinde admota oculis cæci manu, protinus vt lignum Crucis imposuit, visum iste recepit. Admiramini, quæso, virtutem martyris, cui cum parum sit per se exercere miracula, nunc etiam per manus discipulorum, adstipulante virtutis suæ fauore, publice operatur: sed nec meritum discipuli fuit exiguum, cui hæc præstita esse cernuntur. XXII.

Signo Crucis cæcus illuminatur.

ERAT tunc temporis apud vrbem Aruernam patruus meus, Gallus Episcopus, de quo non videtur omitti, qualiter in adolescentia sua fuerit à sancti virtute adiutus. Et sæpe us commemorauit, quale excidium Aruernæ regioni Rex Theodoricus intulerit, cum neque maioribus, neque minoribus natu aliquid de rebus propriis sit relictum, præter terram vacuam, quam secum barbari ferre non poterant. His temporibus gloriosæ memoriæ patruus meus, qui posteà, vt dixi, sacerdotali fasce Aruernam rexit ecclesiam, pupillus erat: cuius facultates ità direptæ sunt ab exercitu, vt nihil prorsus remaneret in promptu. Ipse quoque cum vno tantum puerulo vsque ad Briuatensem vicum plerunque itinere pedestri discurrebat. Accidit autem quodam tempore, dum hoc iter teneret, vt laxatis præ calore Solis calceamentis, nuda incedens planta, sudem calcaret spineam, quæ tunc fortassis incisa, adhuc XXIII.

Gallus Aruernorum Episcopus.

terræ

terræ hærens erecto acumine inter herbas virides latitabat. Quæ defixa plantæ, & supergressa effractaque, deorsum extrahi nequibat. Igitur defluente sanguinis riuo, cum gressum facere non valeret, beati martyris implorat auxilium: paululumq; dolore compresso, licet claudicando, iter quod ceperat, expediuit. Tertia verò nocte computrescente vulnere, dolor maximus incitatur. Ille verò ad experta dudum præsidia confugiens, sepulcro glorioso prosternitur: expletisq; vigiliis, regressus ad lectulum, dum virtutem martyris præstolatur, somno incumbente deprimitur. Deinde consurgens nullam doloris sentit iniuriam: adspectaq; planta, pars sudis, quæ ingressa fuerat, non videtur: euulsum tamen sentiebat à pede. Quod lignum diligenter inquirens, in stratu suo reperit. admirans qualiter fuisset egressum. Solitus nanq; erat in Episcopatu suo locum vulneris ostendere, in quo magna adhuc fossa conspiciebatur, obtestans in hoc beati martyris fuisse virtutem. Pedem læsum sanat sanctus martyr.

XXIV. Post multum verò tempus aduenerat festiuitas beati martyris, & pater meus cum omni domo sua ad huius festiuitatis gaudia properabat. Nobis verò iter agentibus, Petrus frater meus senior ab ardore febrium occupatur, & tam graniter agit, vt neq; vigilare, neq; cibum sumere posset: totumq; illud iter cum grandi agitur mœrore, & in discrimine res vertitur, vtrum conualescat, an pereat. Deniq; cum isto labore peruenitur ad locum: ingredimur basilicam, adoramus sacra sancti martyris sepulcrum. Prosternitur & ægrotus in pauimento, deprecans medelam à martyre glorioso. post completam verò orationem ad metatum egressus, febris paululum conquieuit. Veniente autem nocte, nobis ad vigilias properantibus, rogat se & ille deferri, incumbensq; ante sepulcrum, tota nocte martyris suffragium deprecatur. Exactis deinde nocturnis excubiis, rogat vt de puluere, qui circa beatum erat tumulum, collecto vel potui darent, vel collo suspenderent. Quo facto, ità omnis ardor febrium conquieuit, vt ipsa die & cibum caperet incolumis, & vbi delectatio vertisset animum, ambularet. Festiuitas B. Iuliani. Nota de pulnere tumuli miraculum.

XXV. SEQVENTI verò festiuitate, dum iterum cum magno gaudio ad sanctam properamus basilicã, mihi caput à sole percussum, grauiter dolere cœpit. Qui dolor accrescens, febrem intrinsecus generabat, ità vt nec cibum me capere, nec loqui permitteret. Cumq; per duos dies ab hoc dolore consumerer, die tertia ad basilicam sancti Ferreoli, cui fons ille, de quo superius meminimus, est contiguus, aduenimus. Distat autem basilica à Briuatensi vico quasi stadiis decem. Cumq; in locum illum venissemus, libuit animo ad fontem vsq; procedere, confidens de virtute martyris, si me exinde leuis vnda perfunderet, mox sanarer. Aduenienes verò, orationem fundo, aquam haurio, ob refrigerium caput infundo: statimq; decedentibus lymphis, fugato dolore, sanus abscedo, & vsq; ad sepulcrum martyris gloriosi letus ingredior, admirans & gratias agens martyri, quod prius me virtute sua dignatus fuerit visitare, quam ipsius mererer cernere sepulcrum. Dolor capitis sanatur aqua fontis martyris Dei.

XVI. EST enim ad hunc fontem, quia ibidem martyr percussus est, virtus eximia. Quidam à febre correptus, dum in extremis ageret, desiderium habuit de aqua fontis haurire. Ad quam etiam se deportari fideliter exorauit. Quem sui inter manus apprehensum, & in loco depositum, protinus vt aquæ haustum accepit, & faciem caputq; perfudit, recipere meruit sanitatem, & aliorum manibus illatus, propriis gressibus est regressus. Fuit autem incola huius vici, sed excidit nomen eius. Nota de fonte aliud miraculum.

XVII. QVADAM autem die orta tempestas cum magno venti impetu, super vicum Briuatensem rapidè descendebat, micabant enim de nubibus fulgura, ac tonitrua terribiliter voces dabant, quatitur terra fragore, & exuri à coruscatione penè omnia putabantur, sola erat expectatio in virtute martyris gloriosi. Nec mora, dato cum fulgore grauisono tonitrui, iaculum igneum per aditum, quo funis ille signi depender, ingreditur: percussisq; duabus columnis, frusta excussit. Indè repercutiens, per fenestram, quæ super sanctum habetur tumulum, est egressum, nullo tamen per beati custodiam de populo læso. O quàm magnus circa alumnos proprios beati martyris affectus: columnas sinit percuti, non phalanges. Confringi passus est vitreas, non cateruam. Permisit super sepulcrum proprium præterire coruscum, nè fieret multitudinis totius interitus. Igitur expulsum à basilica sancti martyris iaculum, aceruum fæni combussit, interfecit pecora, iumenta deleuit. Quod si hæc fortuitò quis aduenisse putat, admiretur magis & stupeat inclyti potentiam martyris, quod præteriens ignis per medium populi, nemini nocuit: sed ibi tantum expleuit vota, vbi se cognouit habere licentiam. Stupeat inclyti potentiam martyris.

CLERICVS autem Aredij Lemouicini Abbatis, ad festiuitatem veniens, præ multitudine populi non solum ad sanctum tumulum accedere, verum etiam nec in ipsam basilicam potuit introire. Cumq; mæstum metu se reddidisset, recubans in lectulo, obdormiuit. Protinus adstitit ei vir in visu, dicens. Quid tu sopore deprimeris? vade celerius ad templum martyris, & omnia inuenies reserata. At ille metu territus, exurgens credulus dictioni, properat velociter experiri, si vera essent, quæ sibi fuerant indicata. Cumq; venisset ad ostium, reperit remotos vndiq; populos vsque ad sanctum altare, vel ipsum tumulum, via facta nullo obsistente. Et sic sine vlla impressione accedens, fusa oratione, cum gaudio est regressus. Quod nè quis dubitet, testor omnipotentem Deum, quia ab ipsius Abbatis hæc ore cognoui, apud cuius monachum gesta sunt. Visio clerici & monachi.

XXIX. HVIVS festiuitatis tempus ignorans plebs, mœsta pendebat, nesciens, diem, in quo martyr beatus deberet pro virtutis ac passionis gloria honorari. Et hæc ignorantia vsq; ad beatum Germanum Antisiodorensem antistitem est protracta. Factum est autem, vt antedictus Pontifex Briuate aduenirет: scisciratusque ab incolis, quo tempore huius sacra celebrarentur, se nescire respondent. Tunc ille: Oremus, inquit, & fortassis nobis hæc Domini potentia reuelabit. Quod cum fecissent, manè orto, conuocatis senioribus loci ait, quinto Kalendas mensis septimi celebrandam esse solennitatem. Ex hoc nunc deuotus aduenienes populus, vota præsuli reddens, refert & animæ & corporis medicinam. Nota antiquam deuotionem. Diuinitus reuelatur dies solennitatis S. Iuliani.

XXX. ENERGVMENI verò cum aduenerint, plerunque euomunt in sanctum Dei conuicia, cur sanctas alios ad sua conuocet festa, ipsosque nominatim confitentes, eorum fatentur virtutes & merita. Aiunt enim: Sufficiat tibi, Iuliane, nos propria virtute torquere. Vt quid reliquos prouocas? Quid inuitas extraneos? Eccè Martinum Pannonium, inimicum iugiter nostrum, qui tres à nostris cauernis repulit mostruos. Adest Priuatus ex Gabalis, qui oues suas barbaris, nostra instigatione commotis, tradere noluit. Aduenit Ferreolus collega tuus ex Viennensibus, qui nobis in te supplicium, incolis præsidium misit. Quid Symphorianum Heduum? Quid Saturninum vocas Tolosanum? Aggregâsti conciliam, vt nobis ingeras internale tormentum. Hæc & his similia dicentes, ita sanctos Dei humanis mentibus repræsentant, vt nulli sit dubium, eos in ibi commorari: multi tamen ab his infirmi curantur, & sani recedunt. Vide dæmonum cõfessionem.

XXXI. Sed & illud est memoratu dignissimum, quæ sit mansuetudo pecorum, in hac basilica votiuorum, qualiter vituli petulantes, calcitrantes equi, grunnientes suillæ, cum limen sanctum ingressi fuerint, conquiescunt. Nam vidimus sæpè cothurnosos tauros, quià quindecim aut eo amplius viris alligati funibus ducebantur, talem in hominibus impetum dare, vt putares eos ipsos quoque disrumpere funes. Sed cum ædem sanctam ingressi sunt, ita quieuerunt, vt arbitreris eos tanquam agnos mansuetos haberi. Vidimus etiã per medias turmas multos ingredi inclinato capite, populos amouentes rostro, non cornibus, & tanquàm tribunal adirent iudicis, aliquem sensum habere timoris, non calcem mittere, non aliquem cornu petere, non oculis torvis adspicere, sed in omni mansuetudine vsq; ad sanctum Immanissimæ bestiæ in æde S. Iuliani mansuescunt.

properantes osculantesq; altare, rursus in ipsa, qua ingressi fuerant, patientia repedare. Sic & reliquorum iumentorum petulantia cum illuc accesserit, deposito cuncto furore, mansuescit, vt eam mansuetudinem columbarum cum grandi admiratione conspicias. De his verò, quæ votiua sunt, nulli penitus quippiam subtrahere licet: nullus, priusquam ad basilicam veniat, aut commutare præsumit, aut emere. Nam qui fecerint, sæpius vltione diuina grauiter quatiuntur. Nam aut febris imminet, aut malum aliquod obrepit, aut damnum graue succedit, aut hoc, quod abstulit, morbus aufert. Difficilè tamen sine præsenti vltione res prætenit.

Nota de votiuis iumentis.

Quidã Belgicus basilicam in honorem martyris construit.

DE illis dixisse virtutibus sufficiat, quæ circa sanctam basilicam eius gesta sunt aut geruntur: nunc pauca de locis illis, in quibus habentur reliquiæ, disserentes, finem huius libelli facere placet. Deuotione commouente, quidam apud Belgicæ secundæ prouinciam, id est, suburbano Rhemensis vrbis, basilicam in honore beati martyris studiose construxit, cuius reliquias post perfectam fabricam expetiit fideliter ac deuotè. Quas acceptas dum viatim psallendo regreditur, Rhemensem est ingressus Campaniam. Erat enim haud procul à via, ager cuiusdam diuitis Campanensis, ad quem scindendum magna multitudo conuenerat. Igitur appropinquante viatore cum his pignoribus, cæpit quidam de aratoribus malè torqueri, & quasi in excessu mentis dicere: En beatissimum Iulianum appropinquantem. Eccè virtutem eius, Eccè gloriam eius: occurrite viri, relinquite boues, dimittite aratra, cæterua omnis eat ei obuiam. Stupentes illi, & quid narraret ignari, dum hæ betati admirantur tam voces, quam dicta personæ, protinus miser relicto aruis vomere, elidens se in terram, vel beransq; palmas, in partem qua vir ille beati martyris ferè reliquias, veniebat, cursu celeri rapitur, clamans: Vt quid me sancte sic crucias? vt quid me gloriose martyr incendis? Cur regionem tibi non debitam aggrederis? cur habitacula nostra perlustras? Talia eo dicente, ad locum vbi iam sacerdos tabernaculum erexerat, turbulentus aduenit: prostratusq; coram sancti reliquiis, aiutissimè humo incubuit. Tunc presbyter capsulam illam sanctam super eum vt posuit, illico erumpente ex ore eius sanguine, ab incursione diabolici erroris mundatus est: ac deinceps virtutem sancti prædicans, comes fuit huius itineris. XXXII.

Cruciãt dæmones reliquiæ sanctorum.

QVID de eius reliquiis in Oriente fidelium fratrum relatio signat, edicam. In quadam Orientis ciuitate, dum in ecclesia à dæmonio quidam torqueretur, in naui beati martyris prædixit esse reliquias. Cumq; nauis portum fuisset adepta, hic ad eam saltuatim prosiliit, ac prouolutus solo coram naui, erumpente ab ore & naribus tabe, persona purgata est. Quæ cum Episcopo nunciata fuissent, commouit populum cum accensis cereis ad portum vsq; procedere. Igitur nauclerus audiens, flensq; præ gaudio, in occursum Episcopi properat, nihil se aliud afferens de beati sustulisse basilica, nisi parumper pulueris, qui circa sanctum iacebat tumulum: sed Deus omnipotens comprobans fidem viri, occultari virtutem martyris non permisit. Dehinc Episcopus sublatas reliquias vsq; ad sanctam ecclesiam cum magno honore deportat. Negociator verò tanta cernens mirabilia, basilicam in honore martyris ædificauit. In qua beatas reliquias collocans, multa deinceps miracula vidit operati. XXXIII.

Vide reuerentiam erga sacras reliquias. Mira vis pulueris. Alia extruitur sancto Dei basilica.

HÆc ego dudum expettus sum. Contigit vt post ordinationem meam Arnernos accederem: profectusq;, beati basilicam adiui: expletaq; festiuitate, disruptis à palla, quæ sanctum tegit tumulum, fimbriis, in his mihi præsidium credens, impleta oratione discessi. Apud Turonicam verò vrbem monachi in honore ipsius basilicam, qualem possibilitas eorum habuit, ædificauerunt, cupientes eam eius virtutibus consecrari. Audientes autem hæc pignora à me fuisse delata, rogant, vt dedicata ædes iisdem augeretur reliquiis. At ego apprehensa secretius capsa, ad basilicam beati Martini incipiente nocte propero. Referebat autem mihi vir fidelis, qui tunc eminus adstabat, cum nos basilicam sumus ingressi, vidisse se pharum immensi luminis è cælo delapsam, super beatam basilicam descendisse, & deinceps quasi intro ingressa fuisset. Cum enim nobis hæc in crastinum à fidelibus relata fuissent, coniecimus eam à virtute beati martyris processisse: Depositis ergò super altarium sacrosanctis reliquiis, vigilata nocte cum grandi psalterio, ad antedictam deferebantur basilicam. Et eccè vnus ex energumenis, manibus in se collisis, ore patulo cruenta proijciẽs sputa, aiebat: Vt quid te Martine Iuliano iunxisti? Quid eum in his prouocas locis? dum nobis erat præsentia tua supplicium, similem ruí ad augenda tormenta vocasti, cur hæc agis? Quarè nos cum Iuliano sic crucias? Hæc & alia misero declamante, expletis Missarum solennitatibus, dum se ante sanctum altarium diutissimè collidit, profluente sanie ex ore eius, ab infestatione furoris diabolici liberatus est. XXXIV.

Basilica S. Iuliani.

Sacrosãctæ reliquiæ purgant dæmoniacum.

SED nec hoc silendum puto, quod in nocte illa, priusquam sanctæ reliquiæ ibidem collocarentur, sit gestum. Monachus ipsius loci dum de aduentu solennitatis gauderet, & singulos quosq; ad cellariolum basilicæ promptissimus inuitaret, hortans vt omnes in basilica fideliter vigilarent, extracto à vase vino, cœpit eis causa deuotionis, cum gaudio propinare, dicens: Magnum nobis patrocinium in beatum martyrem pietas diuina largitur. Idcircò rogo charitatem vestram, vt vnanimiter vigiletis mecum. Cras enim eius reliquiæ in hoc loco sunt collocandæ. Exacta quoque cum sacris hymnis modulisque celestibus nocte, celebratis etiam Missarum solenniis, festiuitate omnes clericus, cœpit eos iterum, quos prius inuitauerat, rogare ad refectionem, dicens: Gratias vobis ago, quod sic ad vigilandum immobiles perstitistis. Sed nec martyr diu distulit bonam voluntatem, virtutis suæ gratia munerari. Nam ingressus promptuarium clericus, reperit cupellam, quam penè mediam reliquerat, per superiorem aditum redundare in tantum, vt copia defluentis vini, riuum per terram ad ostium vsque duceret. Quod ille admirans, posito deorsum vase, sæpius extulit plenum: sed & de ipso, cum satis abundeque fuisset expensum, nihil prorsus defuit, sed vsque in crastinum, mirantibus cunctis, semper stetit plenum. Erat autem tertio Kalendas mensis quinti. O admirabilis virtus martyris, cum produxit de vase sine flore vindemiam, cum sit solitum, vt collecta vina condantur in vasculis, protulit dolium musta, in quo non vina, sed virtus sola defluxit: turgescit vasculum à liquore, quo fructus non illatus est, sed creatus. Agit hoc ille Dominus ad glorificandum martyrem, qui implens vterum virginis sine semine, permanere præstitit matrem in castitate. Sed tamen hic nouo magis exuberat fructu, cum sine codicibus falerna porrigit. In aliis vineis, vix adhuc erumpunt gemmæ: in hoc verò vase vinum defluit à virtute: æquatur Maius Octobri, cum noua porrigit pocula: plus habet quàm ille, cum in promptu non ostenditur vinea, & in domo gignuntur falerna. Rudis etenim venit sine torculari vindemia, quæ non in palmitibus, sed in occultis est reperta: acerruus acinorum non premitur ab arbore, & vini defluunt vndæ: hauriuntur falerna, cum in torculari non cernuntur impressi, vitis eccè non adspicitur, & pocula largè complentur. Sed quid inquam? non enim deest fidelibus virtus illa cælestis. Nam qui quondam in nuptiis de aquis præstitit vina, nunc suis eadem largè porrigit sine vllius elementi natura: & qui geminis piscibus quinq; millia hominum satiauit, nunc bonæ voluntati multiplicata restituit: In ipsius enim ortus tempore Angelica vox testata est, dicens: Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Sed iam ad sequentia virtutum opera reuertamur. XXXV.

Vinum diuinitus exercescit in vase.

Falernum, à regione Falerna vinũ optimum.

Icann. 2.

Matth. 14. Luc 2.

Contractus sanatur

Seruiens huius monasterij diu contractus, infeliciter trahebatur. Adueniens autem ad ipsam sanctam basilicam, vigilias celebrat: quibus expletis, manè, dum ad stratum suum regreditur, inter portantium manus resolutis sanatus est nerui. XXXVI.

PVELLA quædam lippis erat oculis, & nimio imbre lachrymarum profluente, penè cæcata: cuius pater audita virtute martyris gloriosi, cum ea ad basilicam sanctam properat, celebratusque vigiliis, manè pauperibus, quid ad matriculam illam erant, cibum potumque protulit. Epulantibus verò illis, subitò puella capitis dolore se torqueri proclamat XXXVII.

proclamat, & vt modicum sopori indulgeatur, implorat. Qua quiescente, cum conuiuæ epulum applicarent, illa surrexit, & ad sanctum se altare duci deposcit. Ante quod cum solo prostrata fuisset, & attente Domini misericordiam deprecaretur, restrictis lachrymis, purgatis lippitudine oculis, læta surrexit. Tunc patre gaudente, domi redditur sana. Item lippi oculi puellæ.

XXXIIII. ALIVS quidam puerulus paruulus, cuius parentes haud procul ab ipsa basilica commanebant, in secundo ortus sui anno membris totis contractus, sine spe alicuius boni nutriebatur, qui ità contractus erat, vt genua ab eius ore penitus separari non possent. At cum ad sancti basilicam parentes eius vigilassent, & proiectum infantulum coram sacrosanctis reliquiis dimisissent, post paululum reperiunt eum sedentem, ac membris omnibus esse directum. De hinc fusa oratione, gaudentes ad domum suam regressi sunt. Item puer quidam cõtractus.

XXXIX. EST autem in Turonico vicus, cui Gaudiacum nomen est, in quo beati martyris reliquiæ continentur. Qui cũ magnis virtutibus crebrò illustretur, in periuros tamen plerunq; agitat vltionem. Nam cum ibidem quis, inimico humani generis suadente, periurauerit, ità vltio diuina prosequitur, vt protinus aut in successione damni, aut in amissione proximi, aut in consuæptione morbi manifesta patescat, nec causam remanere inultam martyr prorsus indulget. Sed nec inibi iam ausu temerario periurat barbarorum cruda rusticitas. De quo negocio ista sufficiant, quia longum est, singula, quæ de his acta sunt, per ordinem memorare. Produntur diuina vltione periuri.

XL. CVM autem ad me Aredius presbyter ex Lemouicino venisset, vir valdè religiosus, cuius etiam in secundo virtutum beati Martini libro memini, dum solicite vitam eius perscrutaret, actionem inquirere cæpi, quæ ibidem beatissimus Iulianus in miraculis prodidisset. In honorem enim beati martyris basilicam ædificauit, quam & eius reliquiis illustrauit. Sicut ergò est verecundissimus, diu cunctatus, tandem hæc & valde inuitus exposuit. Quando, inquit, primum beati Iuliani adiui basilicam, parumper ceræ à sepulcro sustuli, inde veniens ad fontem, in quo beati sanguis effusus est, abluta aquis facie, paruam ab his pro benedictione compleui ampullam. Testor omnipotentem Deum, quia antequam ad domum accederem, colore, spissitudine atq; odore in balsamum commutata est. Veniens verò sacerdos ad dedicandam ædem, cum hæc exposuissem, nihil aliud pro reliquiis in sanctum altare cõdere voluit, nisi vasculum, cuius aqua in balsamum commutata fuerat, dicens: Hæ sunt certæ reliquiæ, quas martyr paradisiacis virtutibus illustrauit. Aredius presbyter in honorem S. Iuliani ecclesiã ædificat & reliquiis ornat. Insigne miraculum. Ecce consecrationẽ ecclesiæ cum reliquiarũ appositiõe.

XLI. MVLTA quidem & alia sunt, de quibus plurima prætermittens, aliqua pando. Infirmus quidam omnibus membris debilis, plaustro impositus, ad eius monasterium est aduectus. Qui cum ante ipsam basilicam in hoc vehiculo nocte iaceret, videt eam subito magno splendore fulgentem, vocesq; in ea psallentium tanquam multorum hominum audiebat. Dum hæc agerentur, & ille orationem funderet, quasi stupefactus, nec memor dolorum, eo appropinquante, splendor, quem viderat, præterit ante oculos eius. At ille fulgore demoto in se reuersus, sensit se pristinæ saluti recuperatum. Paralytici restitutio.

XLII. CÆCVS quoque, adminiculo deducente, ad sacrosanctum altare eius accedens, dum de opertorio sanctarum reliquiarum oculos attigit, lumen recepit. Sed & energumeni ab hac palla cooperti, sæpè mundati sunt, & potestas iudicum, quotiescunq; in eo loco superfluè egit, confusa discessit. Item cæci illuminatio.

XLIII. PENDEBAT autem super ipsum altare Crux holochrysa, eleganti opere facta, & erat tam præclara visu, vt eam putares ex auro esse mundissimo. Aduenientibus verò Barbaris, à quodam esse aurea æstimata, direpta est, & sinu recondita. At is, qui eam sustulerat, tanto subitò pondere prograuatur, vt eam penitus sustinere non posset: statimque compunctus virtute martyris, pœnitentia motus, de itinere transmissam loco sancto restituit. Sacrilegus tollere non potest Crucem.

XLIV. QVÆ postquam gesta sunt, misit clericum suum, dicens: Vade ad beati Iuliani basilicam, & fundens orationẽ, supplica vt tibi aliquid ceræ vel pulueris de sepulcro iacentis largiri dignentur æditui, vt delatum à me cum benedictione suscipiatur. Ille verò veniens quæ sibi fuerant imperata, flagitat, ac suscepit. Et cum susceptum ferre vellet, tanto grauatur pondere, vt vix ceruicem posset erigere: Vnde tremore magno concussus, pauimento prosternitur, & iterum cum lachrymis orationem fundens, surrexit incolumis, & acceptam sensit abeundi habere se libertatem. Igitur arrepto itinere, incalescente nimium sole corripitur. Veniens autem ad villam viæ proximam, vnam casulam adit, aquam deposcens. De qua egrediens iuuenis dare responsum, vt eos vidit, in terram corruit, factusq; est sicut mortuus. Concurrentes autem cognati eius, calumniabantur hominibus, afferentes consanguineum suuum eorum magicis artibus fuisse peremptum. Et apprehensum puerum, eleuauerunt semiuiuum. At ille de manibus eorum elapsus, percussis palmis, cœpit debacchando clamare & dicere, quod martyris Iuliani virtute exureretur. Clericus verò hæc audiens, posita super caput eius capsula cum pignoribus sanctis, fide plenus, orare cæpit attentius. Ipse quoq; cum vomitu sanguinem dæmoniumq; proijciens, purgatus abscessit. Dehinc firmatus in fide, portitor iter totum cũ psalmis & gratiarum actionibus carpens, ad locum præoptatum, martyre ducente, peruenit. Iam exinde tempore procedente, quanti ibi energumeni, frigoretici, vel diuersis morbis oppressi, martyris virtute sanati sunt, neq; nomina retineri, nec numerus potuit colligi. Dæmoniacus curatus. Multa miracula.

XLV. INTER reliqua verò insignia suscipiendorum miraculorum ponimus & istud, quod insipientes corrigat, & roboret sapientes. Igitur Cautini Episcopi tempore, quo ingruentibus peccatis populi, Aruerna regio ab excidio luis, quam inguinariam vocant, deuastabatur, ego Briuatẽsem vicum expetij, scilicet vt qui meritis tutari nequibam, beati martyris Iuliani saluarer subsidio. In quo dum commorarer vico, vnus puer ex nostris, ab hoc morbo corripitur: reclinatoq; ad lectulum capite, grauiter agere cœpit. Erat autem febris assidua cum stomachi pituita, ità vt si aliquid acciperet, confestim reiiceret. Nec erat ei cibus confortatio, sed magis exitus putabatur. Deniq; mei cum viderent eum in extrema vexari, ariolum quendam inuocant. Ille verò venire non differens, accessit ad ægrotum, & artem suam exercere conatur, incantationes immurmurat, sortes iactat, ligaturas collo suspendit, promittit viuere, quem ipse mancipauerat morti. Hæc autem me nescientes agebantur: quæ cum mihi delata fuissent, amarissimus reddor, & cum grauisuspirio illud commemoro, quod Dominus per Eliam Prophetam Ochoziæ Regi pronunciat, dicens: Quia dereliquisti Dominum Deum Israel, & consuluisti deum Accaron, ideo de lectulo, in quo ascendisti, non consurges, sed morte morieris. Nam iste post aduentum arioli validius febre succensus, spiritum exhalabat. Cuius post obitum, interpositis paucis diebus, puer alius simili laborare cœpit incommodo. Tunc ego, Eccè, inquio, accedite ad martyris tumulum, & aliquid exindè ad ægrotum deportate: & videbitis magnalia Dei, atque cognoscetis, quid sit inter iustum & iniustum, & inter timentem Deum, & non seruientem illi. Accedentes autem, parumper pulueris circa sepulchrum iacentis sustulerunt. De quo vt hausit infirmus cum aqua, protinus assecutus est medicinam, recuperatisque viribus, ac restincta febre, conualuit. Intelligite ergò nunc, ô omnes, qui insipientes estis in populo, & postquàm ita discusseritis, scitote quia nihil sunt, quæ ad seducendum humanum genus diabolus operatur. Ideo moneo, vt si quis vexillo Crucis signatus, si quis baptismi ablutione mundatus, si quis vetustate deposita, in nouo nunc homine viget, talia postponat ac negligat: quærat autem patrocinia martyrum, per quos sanitatum miracula celebrantur: postulet adiutoria confessorum, qui meritò amici sunt domini nuncupati, & quæ voluerit, obtinebit. Eu quantũ olim sanctissimi viri tribuerint sanctis. 4. Reg. 1. Detestabile malum, cõsulere ariolos. Certè hoc præclarũ est miraculum. Nota cõsiliũ sanctissimi Episc.

Eo tempore, cum post obitum Perserij martyrarij, Vibanus diaconus huius basilicæ ordinatur æditus, mira res ad sepulcrum sancti apparuit. Nam vigilante diacono in lectulo suo, auditus est sonitus, quasi ostium basilicæ panderetur. Post multarum verò horarum spatium, audiuit ipsum iterum claudi. Post hæc surgens de stratu, præcedente lumine, accedit ad tumulum sancti. Mirum dictu, vidit pauimentum rosis rutilantibus esse respersum. Erant autem magnæ valdè, cum fragrantia odoris immensitas ipsas quoq; cancelli cælatutas mirabatur rosas intus. Nonus enim erat mensis, & hæ ità erant virides, vt eadem ipsa putares hora & momento ramis virentibus esse decerptas. Tunc cum grandi reuerentia collectas secretius posuit, multis exinde infirmis medicamenta distribuens. Nam energumenus quidam ex Turonico veniens, vt exinde de buto potum sumpsit, eiecto dæmone, purgatus abscessit. XLVI.

Rosæ pulcherrimę in Nouembri apud tumulum S. Iuliani.

Energumenus curatur

Mvlier quædam à natiuitate cæca erat, quæ se exhiberi à parentibus ad beati Martini tumulum deprecata est. Vbi cum venisset, prostrata per triduum ad cancellos, qui ante sepulcrum sancti Antistitis habentur extinsecus, responsum accepit per somnium, dicens: Si lumē recipere desideras, require basilicā sancti Iuliani: in qua dum præsidium martyris expetes, ille coniunctus Martino, visum tibi necessitium, simul orationum suarum suffragiis reuocabit. Exurgens autem mulier, & ignorans, quod in Turonico huius martyris reliquiæ tenerentur, ad Santonicam vrbem iter dirigit. Victorina etenim matrefamilias, ex nobili stirpe progenita, in vrbis suæ territorio basilicam construxerat, reliquiasq; beati martyris condiderat. Ad hanc ergò eadem mulier accedens, orat per triduum. Die autem tertia aduenit natalis Baptistæ Dominici. Stante populo, & lectionum dogmata auscultante, subitò murmur magnum oritur: presbyter verò, qui solennia celebrabat, comprimere voces cupiens, interrogat quid hoc esset. Cui vnus ex adstantibus ait: Murmur mitescere non potest: quia virtus Domini miraculum prodidit. Ecce enim mulier illa, quæ se cæcam testabatur ortam, erumpente ab oculis sanguine, visum recepit. Tunc omnes benedixerunt Deum, cognoscentes pariter, quæ fuerant gesta. XLVII.

Solēnis dies natalis S. Ioannis Baptistæ.

Cæca videt.

Navinvs presbyter domûs Vibriacensis, martyris huius gloriosi reliquias expetiuit, quas ex iussu beati Auiti Pontificis sumptas, cum psallentio vsq; ad basilicam sancti Ferreoli, quæ procul ab ipso vico sita est, perduxisset, vnus ex energumenis est mundatus. Procedens autem psallendo, cum ad Medianam peruenisset, palam hoste improbo virtute sancti repulso, puella alia purgata discessit. XLIII.

Alius energumenus purgatur. Itē alia dæmoniaca.

Accedens autem ad locum, vbi oratorium, quod in honorem sancti construxerat, posuit hæc pignora in altari sancto. Veniens autem ad eum vnus cum amissis oculis, alius manu debilis, impleta oratione, hic lucem percipit post tenebras, manû ille vsum post ocia diuturna. Mulier etiam, nomine Aeterna, cum filia, ab hoste iniquo vexata, ad hoc altare curata, cum prole sospes abscessit. XLIX.

Multi sanantur.

Frigoretici etiam in illo loco multi sanati sunt. Sed quoniam non est absurdum, si B. Iulianus cum Ioanne aut Martino dona sanitatum impertiatur, cum quibus victor sæculi in cælo tripudiat: referam adhuc, qualiter cum Nicetio Lugdunensi simili virtute floruerit. Igitur infra terminum territorij Turonici Litomeris quidam in honore sancti martyris basilicam ædificauit, in qua nos ex more ad benedicendum euocati, sancti Iuliani martyris pignora cū Nicetij Lugdunensis reliquiis collocauimus. Sed non multo post tempore cæcus aduenens, dum fideliter orationem fudit, visum recipere meruit. Memini huius rei in libro vitæ sancti Nicetij: quia dignum est, vt communis virtus vtriusq; sancti scripta connectat. Ex his miraculis Lector intendens intelligat, non aliter nisi martyrum, reliquorumq; amicorum Dei, adiutoriis se posse saluari. Ego autem Domini misericordiam per beati martyris Iuliani patrocinia deprecor, vt aduocatus in causis alumni proprij coram Domino assistens, obtineat, vt absq; impedimento maculæ vllius, huius vitæ cursum peragam, atq; illa, quæ confessus sum in baptismo, irreprehensibiliter teneam, fideliter exerceam, ac viriliter vsq; ad consummationem huius vitæ custodiam. Amen. L.

Cæc' videt. Istius S. Nicetij vita habetur 2. Aprilis.

Nota preces tanti pontificis.

An. 490. DE SANCTO * BIBIANO VRBIS SANTONICÆ EPISCOPO, EX D. GREGORII TVRONENSIS DE GLORIA CONFESSORVM CAP. 58.

*al. Viuiano.

28. Avgvs Miracula ad S. Bibiani sepulcrū.

In suburbano quoq; vrbis Santonicæ Bibianus Antistes quiescit, cuius virtutum præstantiam liber, qui iam de eius vita scriptus tenetur, enarrat. Nunc autem exoratus crebrò languentibus tribuit sospitatem. Vnde videtur vt de tantis miraculis vel vnum fari præsumam. Mulier quædam, cuius manus aruerant, vnguibusq; iam sauciatæ, contractis neruis, opus operandi perdiderant, ad beati sepulcrum deuota prosternitur, factaque oratione, manus reintegratas, laxatis digitorum filis, ad agendas Domino gratias meruit eleuare.

Ann. 30. COMMENTARIVS DE SANCTO PROPHETA ET PRÆCVRSORE ET MARTYRE IOANNE BAPTISTA, EX SIMEONE METAPHRASTE.

29. Avgvs

Matth. 11.

Ioannem Baptistam, magnum illud decus orbis terrarum laudare, desiderare quidem licet omnibus: vt pro dignitate autem laudet, nemo potest consequi. Quis enim illi laudem contexet pro dignitate, quem omnibus hominibus esse super omnem dixit omnium opifex? Quoniam autem hic est illius amicus, & perfectus imitator, ei quoq; omnino gratum fuerit id, quod fit pro viribus. Sunt ergò à nobis, et illius narrandæ, diuini Lucæ vestigia sequentibus, vndenam ortus sit, & quomodo, & quænam fuerit eius educatio, & quonam fine vitæ vsus sit hic vir magnus & admirabilis. Dicenda sunt autem, nō vt narrentur iis, qui nesciunt. [Quomodo enim, cum omnes res illius celebrentur ab omnibus?] sed vt omnino percipiamus voluptatem in eis commemorandis. Sic verò habent. I.

Luc. 1.

1. Par. 24.

Temporibus Herodis, qui fuit Rex Iudææ, sacerdotem dicit fuisse diuinus hic Lucas, Zachariam quidem nomine, ex vice autem Abiæ: quæ inter sacerdotum octaua erat. Et autem fuisse etiam vxorē, quæ orta quidē erat ex filiabus Aarō, vt vtrinq; esset Zacharias sacerdos legitimus: Vocabatur autē Elisabeth. Eis vero suo testimonio tribuit iustitiam ante oculos Dei. Ipsa enim est ea, quæ est vera iustitia: quandoquidem ei soli aperta sunt corda hominum. Et quod in omnibus eius mandatis & iustificationibus ambularent citra reprehensionem. Quanquam autem essent tanta virtute præditi, eos tamen dicit caruisse liberis: quod erat probro veteribus, non leue & contemnendum, sed aliorum omnium grauissimum. Quod quidem vobis magno debet esse solatio, quicunq; bonæ quidem vitæ vobis estis conscij: sæpe vero vobis minus æquæ & prosperæ succedunt res humanæ: II.

S. Ioannis parentes. Carere liberis, patribus vetustis testamentum, maximo fuit probro.

Luc. 1.

Hvic autem Zachariæ, dū sacerdotali munere fungeretur, visum esse dicit Angelum Domini stantē à dextris altaris: III.